ES 1 Perspectives in Education

Unit 4: National Education Policy 2020

SUG College Of Education - Ahmedabad

Dr.Ashok Patel

School Curriculum and Pedagogy

શાળામાં અભ્યાસક્રમ અને અધ્યાપનશાસ્ત્ર

&

Promotion of Indian Languages, Art and Culture; Online and Digital Education

ભારતીય ભાષાઓ, કલા અને સંસ્કૃતિને પ્રોત્સાહન; ઓનલાઇન અને ડિજિટલ શિક્ષણ

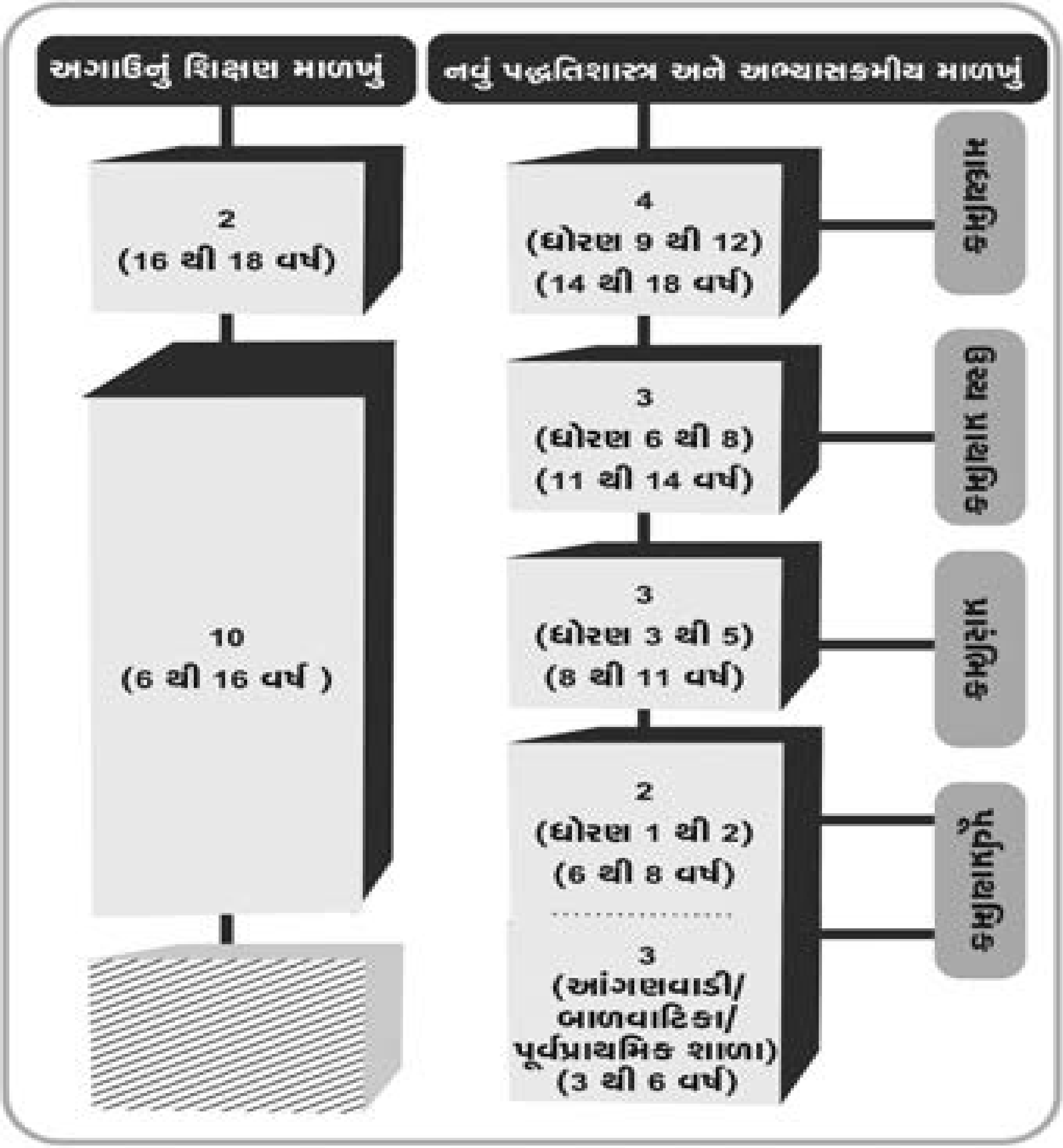

અગાઉનું શિક્ષણ માળખું
નવું પદ્ધતિશાસ્ત્ર અને અભ્યાસક્રમીય માળખું
2
(16 થી 18 વર્ષ)
10
(6 થી 16 વર્ષ)
4
(ધોરણ 9 થી 12)
(14 થી 18 વર્ષ)
માધ્યમિક
3
(ધોરણ 6 થી 8)
(11 થી 14 વર્ષ)
ઉચ્ચ પ્રાથમિક
3
(ધોરણ 3 થી 5)
(8 થી 11 વર્ષ)
પ્રારંભિક
2
(ધોરણ 1 થી 2)
(6 થી 8 વર્ષ)
3
(આંગણવાડી/
બાળવાટિકા/
પૂર્વપ્રાથમિક શાળા)
(3 થી 6 વર્ષ)
પૂર્વપ્રાથમિક

- પૂર્વ પ્રાથમિક સોપાનમાં 5 વર્ષ પરિવર્તનક્ષમ, બહુસ્તરીય, રમતગમત, પ્રવૃત્તિ આધારિત શિક્ષણ અને પ્રારંભિક બાળ સંભાળ અને શિક્ષણ (ECCE) ને અનુરૂપ અભ્યાસક્રમ અને અધ્યાપન પદ્ધતિ
- પ્રાથમિક શિક્ષણના ધોરણ 3 થી 5 માં પૂર્વ પ્રાથમિક શિક્ષણના રમતગમત, અન્વેષણ અને પ્રવૃત્તિ આધારિત અભ્યાસક્રમ અને અધ્યાપન પદ્ધતિને ચાલુ રાખવામાં આવશે
- ઉપરાંત તેમને ઔપચારિક શિક્ષણથી પરિચિત કરાવવા માટે કેટલાક હળવા વિષયવસ્તુ વાળા પાઠ્યપુસ્તકો શીખવવામાં આવશે અને હળવું વર્ગકાર્ય પણ કરાવવામાં આવશે જેમાં વાચન, લેખન, ગણન જેવાં ભાષા કૌશલ્યો તેમજ શારીરિક શિક્ષણ, વિવિધ કલાઓ, ગણિત અને વિજ્ઞાન જેવાં વિષયનો સમાવશે કરવામાં આવશે.

ધોરણ 6 થી 8

- દરેક વિષયમાં વધુ અમૂર્ત ખ્યાલો શીખવવા અને ચર્ચા માટે વિષય નિષ્ણાત શિક્ષકોની ખાસ નિમણૂક કરવામાં આવશે
- જુદાજુદા વિષયોને અલગ રીતે વિશિષ્ટ પદ્ધતિથી શીખવવા
- વિવિધ વિષયો વચ્ચેના આતંરસંબંધો

માધ્યમિક શિક્ષણ

- બહુવિદ્યાશાખાકીય અભ્યાસ પર વધુ ભાર મૂકાશે.
- શાળામાં અભ્યાસ માટે વિષયોની વધુ અનુકૂળતા અને પસંદગી આપવામાં આવશે.
- ગણિત , વિજ્ઞાન અને માનવવિદ્યાઓ જેવા ફરજિયાત વિષયો ઉપરાંત શારીરિક શિક્ષણ, કલા અને હસ્તકલા અને વ્યાવસાયિક કૌશલ્ય જેવા વિષયોનો સમાવશે કરવામાં આવશે
- કોઈ વ્યાવસાયિક કોર્સ કરવો હોય તો વિદ્યાર્થીઓ પાસે ધોરણ 10 પછી બહાર નીકળવાનો વિકલ્પ રહેશે અને તે પછી જો ફરીથી તેમની ઈચ્છા હોય તો ધોરણ 11-12 માં પણ જોડાઈ શકશે.

વિદ્યાર્થીનો સર્વાંગી વિકાસ

- કેવી રીતે શીખવું તે શીખવાની દિશા તરફ લઈ જવાનો અને વર્તમાન ગોખણપટ્ટી આધારિત અધ્યયનને દૂર કરવાનો છે
- શિક્ષણના મુખ્ય ધ્યેય માત્ર બોધાત્મક વિકાસ જ નહીં, પણ ચારિત્ર્યનું નિર્માણ, સર્વાંગી વિકાસ અને 21મી સદી માટે જરૂરી બધા કૌશલ્યોથી સજ્જ
- અભ્યાસક્રમ અને અધ્યાપનશાસ્ત્રના તમામ પાસાઓને સુધારવામાં આવશે.

- પૂર્વ પ્રાથમિક શાળાથી ઉચ્ચ શિક્ષણ સુધીના દરેક તબક્કે એક ચોક્કસ પ્રકારના મૂલ્યો અને કૌશલ્યોની યાદી તૈયાર કરવામાં આવશે જેને અભ્યાસક્રમ અને અધ્યાપન પદ્ધતિ સાથે સાકંળી લેવામાં આવશે.
- **NCERT** આ કૌશલ્યો અને મૂલ્યોની યાદી તૈયાર કરશે અને પદ્ધતિઓનો દિશા નિર્દેશ કરશે.

- વિશ્લેષણ આધારિત, ચર્ચા આધારિત, અન્વે ષણ આધારિત , પ્રશ્નપદ્ધતિ આધારિત, વિવેચનાત્મક વિચારણા આધારિત અને સર્વાંગી અધ્યયન માટે જરૂરી સમય મળે તે માટે અભ્યાસક્રમના વિષયવસ્તુ ને ઘટાડી માત્ર ચાવીરૂપ અને અતિઆવશ્યક બાબતોનો જ સમાવેશ કરાશે

શિક્ષણનું માધ્યમ

- શક્ય હોય ત્યાં સુધી ઓછામાં ઓછા ધોરણ 4 સુધી, પણ વધુ યોગ્ય તો ધોરણ 8 સુધી, શિક્ષણનું માધ્યમ ઘરની ભાષા/માતૃભાષા/ સ્થાનિક ભાષા/પ્રાદેશિક ભાષા
- બાળકો 2 થી 8 વર્ષ ની ઉંમર વચ્ચે અત્યંત ઝડપથી ભાષાઓ શીખી લે છે
- ધોરણ 3 અને આગળની કક્ષાઓમાં અન્ય ભાષામાં વાંચવા અને લખવા માટે કૌશલ્યો વિકસિત કરવામાં આવશે
- ત્રિ -ભાષા સૂત્રનો અમલ ચાલુ રહેશે. ઓછામાં ઓછી ત્રણમાંથી બે ભાષાઓ ભારતીય ભાષાઓ હોવી જોઈએ.

- સંસ્કૃત ઉપરાંત તમિલ, તેલુગુ, કન્નડ, મલયાલમ, ઉડિયા, પાલી, ફારસી સહિત ભારતની અન્ય શાસ્ત્રીય ભાષાઓ
- કોરિયન, જાપાનીઝ, થાઈ, ફ્રેન્ચ, જર્મન, સ્પેનિશ , પોર્ટુગીઝ અને રશિયન જેવી ભાષાઓ શીખવાનો વિકલ્પ પણ માધ્યમિક શાળા શિક્ષણના સ્તરે આપવામાં આવશે.
- સાંભળવાની ખામી ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ માટે સમગ્ર દેશમાં ભારતીય સાંકેતિક ભાષા **(Indian Sign anguage)**ની પ્રમાણીકરણ કરેલી આવૃત્તિ તૈયાર કરવામાં આવશે.

- ધોરણ 6-8 દરમિયાન મહત્ત્વપૂર્ણ વ્યાવસાયિક હસ્તકલાના નમૂના જેવા કે સુથારીકામ, ઇલેક્ટ્રિક વર્ક, મેટલ વર્ક, બાગકામ, માટીકામ વગેરેનો સર્વે કરશે
- તમામ વિદ્યાર્થીઓ ધોરણ 6-8 દરમિયાન 10 દિવસના દફ્તર વગરના તાસમાં ભાગ લેશે
- વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમો ઓનલાઇન માધ્યમથી પણ ઉપલબ્ધ કરાવવામાં આવશે.
- ભારતના પ્રેરણાદાયી વ્યક્તિઓ, કલા, સંશોધન
- સેવા, અહિંસા, સ્વચ્છતા, સત્ય જેવા અનેક મૂલ્યો અને પરંપરાઓ

- NCERT, SCERT, શાળાઓ અને શિક્ષકો દ્વારા અભ્યાસક્રમ અને અધ્યાપન પદ્ધતિમાં યોગ્ય ફેરફારો કરીને દફ્તર અને પાઠયપુસ્તકોના વજનમાં નોંધપાત્ર ઘટાડો કરવા માટે પ્રયાસો કરવામાં આવશે.
- પ્રગતિ કાર્ડ એક360 ડિગ્રીનો, બહુપરિમાણ્વીય અહેવાલ હશે જેમાં વિદ્યાર્થીના જ્ઞાનાત્મક, ભાવાત્મક અને મનોક્રિયાત્મક ક્ષેત્રના વિકાસને દર્શાવવામાં આવશે
- સ્વ મૂલ્યાંકન, સહપાઠી દ્વારા મૂલ્યાંકન અને શિક્ષક દ્વારા મૂલ્યાંકન
- ધોરણ 10 અને 12 માટે બોર્ડ ની પરીક્ષા ચાલુ રાખવામાં આવશે.
- બે વખત બોર્ડની પરીક્ષા
- ધોરણ 3, 5 અને 8 માં શાળા પરીક્ષા યોગ્ય ઓથોરિટી દ્વારા લેવામાં આવશે

Thanks